

RESSÒ DE LA PARAULA

CAMÍ DE JUSTÍCIA I MISERICÒRDIA (VII)

Pasqua de l'Església

Recordem que el conflicte entre «justícia i misericòrdia» era motivat per la necessitat de tenir una resposta als problemes que viu avui l'Església (exigència de llei o perdó, normes justes o gràcia, sanció o misericòrdia). A més desitgem recórrer el camí quaresmal també com a Església, sense evadir-nos en una simple reflexió o cap a pràctiques que aportin solucions fàcils, sinó endinsant-nos en el procés de conversió, propi d'aquest temps litúrgic.

La conversió és exactament la participació en el Misteri Pasqual de Crist. És fer d'aquest misteri alguna cosa concreta, personal i pròpia en la vida. Així, hem de dir que l'Església —no sols cadascú— ha de morir i ressuscitar amb Crist si vol convertir-se, purificar-se, avançar i créixer.

Sobre això, alguns solen parlar d'«Església crucificada». Amb aquesta expressió es refereixen, o bé a l'Església en els pobres sofrents, o bé a l'Església perseguida com a tal. Certament l'Església pateix i mor en tots els seus fills que participen en qualsevol forma de mort: pobres, malalts, marginats, sols, perseguits... També mor l'Església quan fracassa, comet errors o pecca. Són morts que, com cadascú, ha d'assumir amb totes les conseqüències. La carta als Colossencs ens recorda: «Feu morir, doncs, allò que en vosaltres és terrenal: immoralitat, impuresa, passions, mals desigs i l'amor al diner, que és una idolatria... desfeu-vos de tot el que sigui ira, enfuriment, dolenteria, injúries, paraules deshonestes» (cf. Col 3,5-8).

Altres es fixen en l'Església ressuscitada, i fins i tot glorificada. Amb això no podem anomenar l'Església triomfalista o l'Església que mereixeria elogis de qualsevol institució humana. Aquesta Església és enganyosa i fàcilment manipulable pel

poder. L'Església ressuscitada és la que descriu la carta als Colossencs o el llibre de l'Apocalipsi. És l'Església que viu i transparenta la resplendor de Crist ressuscitat.

De Crist ressuscitat neix una Església:

- On Crist és tot en tots.
- Els membres de la qual es revesteixen de compassió entranyable, de bondat, humilitat, mansuetud, paciència, perdó mutu i amor que tot ho unifica.
- En la qual regna la pau, la Paraula de Déu impregna el diàleg fratern.

- I que fa ressonar incessantment el cant de lloanca i agraïment (cf. Col 3,11-16).

Aquesta Església és un Poble i comunitat de germans que ja ha ressuscitat. Però «la vostra vida està amagada en Déu juntament amb el Crist. Quan apareixerà el Crist, que és la vostra vida, també vosaltres apareixereu amb ell plens de glòria» (Col 3, 3-4).

† **Agustí Cortés Soriano**
Bisbe de Sant Feliu
de Llobregat

APUNTS PER A L'ANÀLISI

UN MAR D'EMOCIONS

L'admiració, el motor del saber (I)

L'admiració és el motor del saber. Admirar-se no és mirar, tampoc observar atentament. És sorprendre's de com són les coses, és interrogar-se sense fer ús de les paraules. És sentir la ignorància en el propi pit, però, a la vegada, la temptació de vèncer-la per deixar de ser ignorant i comprendre alguna cosa. Escriu Søren Kierkegaard que l'admiració és l'inici de tota compren-

sió més pregona, és una passió ambigua que combina el temor i la felicitat.

Hi ha un batec d'esperança en l'admiració, però, a la vegada, el qui s'admira tasta un misteri que el transcendeix. El llenguatge de l'admiració és el silenci. El qui s'admira, calla i, mentre calla, espera captar alguna espurna de llum. L'admiració no és el resultat d'un defecte de la raó, és l'ex-

pressió de la seva insuficiència última. El rostre de l'admiració és nítid: la boca oberta i la mirada perduda; una mirada que no sap que cerca, però que no en té prou amb identificar els contorns de l'objecte. Vol saber més d'ell, vol entendre per què hi ha món i què hi pintem en aquest món.

Francesc Torralba
Doctor en Teologia

ECO DE LA PALABRA

CAMINO DE JUSTICIA
Y MISERICORDIA (VII)Pascua
de la Iglesia

Recordemos que el conflicto entre «justicia y misericordia» venía motivado por la necesidad de tener un responder a los problemas que vive hoy la Iglesia (exigencia de ley o perdón, normas justas o gracia, sanción o misericordia). Además deseamos recorrer el camino cuaresmal también como Iglesia, sin evadirnos a una mera reflexión o hacia prácticas que aporten soluciones fáciles, sino adentrándonos en el proceso de conversión, propio de este tiempo litúrgico.

La conversión es exactamente la participación en el Misterio Pascual de Cristo. Es hacer de este misterio algo concreto, personal y propio en la vida. Así, hemos de decir que la Iglesia —no sólo cada uno— ha de morir y resucitar con Cristo si quiere convertirse, purificarse, avanzar y crecer.

Sobre esto, algunos suelen hablar de «Iglesia crucificada». Con esta expresión se refieren, bien a la Iglesia en los pobres sufrientes, bien a la Iglesia perseguida como tal. Ciertamente la Iglesia sufre y muere en todos sus hijos que participan en cualquier forma de muerte: pobres, enfermos, marginados, solos, perseguidos... También muere la Iglesia cuando fracasa, comete errores o peca. Son muertes que, como cada uno, ha de asumir con todas las consecuencias. La carta a los Colosenses nos recuerda: «Dad muerte a todo lo terreno que hay en vosotros; la fornicación, la impureza, la pasión, la codicia y la avaricia, que es una idolatría... deshaceos de la ira, el coraje, la maldad, las calumnias y la grosería...» (cf. Col 3,5-8).

Otros se fijan en la Iglesia resucitada, e incluso glorificada. Con ello no podemos denominar la Iglesia triunfalista o la Iglesia que merecería elogios de cualquier institución humana. Esta Iglesia es engañosa y fácilmente manipulable por el poder. La Iglesia resucitada es la que describe la carta a los Colosenses o el libro del Apocalipsis. Es la Iglesia que vive y transparenta el resplandor de Cristo resucitado.

De Cristo resucitado nace una Iglesia:

- Donde Cristo es todo en todos.
- Cuyos miembros se revisten de compasión entrañable, bondad, humildad, mansedumbre, paciencia, perdón mutuo y amor que todo unifica.
- En la que reina la paz, la Palabra de Dios impregna el diálogo fraterno.
- Y que hace resonar incesantemente el canto de alabanza y agradecimiento (cf. Col 3, 11-16).

Esta Iglesia es un Pueblo y comunidad de hermanos que ya ha resucitado. Pero «su vida está hoy escondida con Cristo en Dios, hasta que aparezca Cristo, vida nuestra, y ella junta a Él» (Col 3,3-4).

† **Agustí Cortés Soriano**
Obispo de Sant Feliu de Llobregat

VIDA DIOCESANA

Oratori de Quaresma

El passat 31 de març, el bisbe Agustí va realitzar a la Catedral de Sant Llorenç una conferència o oratori de Quaresma que portava per títol «Cartes a les esglésies». L'objectiu de la dis-

sertació era ajudar a viure evangèlicament el moment present de l'Església com a cos i de cadascú dels creients personalment, amb el desig de ser il·luminats per la Paraula de Déu en aquest temps

de Quaresma. El text de les Escripures que servia de referència va ser el llibre de l'Apocalipsi i les cartes a les esglésies d'Àsia Menor. Després d'una introducció a aquestes cartes en el seu conjunt, el bisbe Agustí va aprofundir els textos a les esglésies d'Efes i Laodicea. La conclusió de tot l'oratori va ser un recull de les promeses que Déu adreça als fidels.

Aquestes reflexions van ser intercalades amb les intervencions musicals a càrrec de Carme Miró, soprano, i Luz Mabel Riera a l'orgue: *Stabat Mater dolorosa, Quis est homo qui non flet et Sancta Mater, istud hagas*.

Un cop acabada la conferència, el bisbe Agustí va presidir l'eucaristia de les 19 h, en el IV diumenge de Quaresma.

► Trobada de Pasqua de la JOC Nacional de Catalunya i les Illes.

Els i les militants de la JOC de Catalunya i les Illes celebren la Setmana Santa - Trobada de Pasqua a la Casa d'espiritualitat Santa Maria de Lavern (Subirats) del 18 al 21 d'abril. És un moment privilegiat per compartir i celebrar la fe de l'Església, mitjançant les celebracions, els moments de pregària, els tallers i les estones de convivència. Tot ajuda en el creixement de la fe, ben encarnada en la vida, amb i entre els i les joves del món obrer, com a expressió del seguiment del Crist Crucificat i Ressuscitat. En el marc d'aquesta trobada, el bisbe Agustí compartirà amb els participants la pregària del matí de Dissabte Sant, tal i com va fer l'any passat.

► **Nova edició del Codi de Dret Canònic.** S'acaba de publicar l'edició actualitzada del *Codi de Dret Canònic*, és a dir, l'ordenament jurídic de l'Església catòlica llatina o occidental. La present edició ha estat corregida respecte a l'edició general promulgada pel papa Joan Pau II l'any 1983, i actualitzada,

tot incloent les diverses modificacions que els pontífexs romans han anat introduint des de la seva promulgació. Així mateix, s'han incorporat com a annexes altres lleis canòniques importants.

Aquesta nova edició ha estat preparada pel Departament de Dret Canònic de la Facultat de Teologia de Catalunya. L'Ateneu Universitari Sant Pacià, gràcies a la col·laboració de la Conferència Episcopal Tarraconense, ha estipulat un preu únic de 25 € per tal d'afavorir la seva màxima difusió per les parròquies. Es poden demanar exemplars a través de la pàgina web de l'Ateneu: www.santpaciabooks.com o contactant amb la Facultat de Teologia de Catalunya, tel. 934 534 925; a/e: publicacions@edusantpacia.cat

TWITTER DEL PAPA FRANCESC

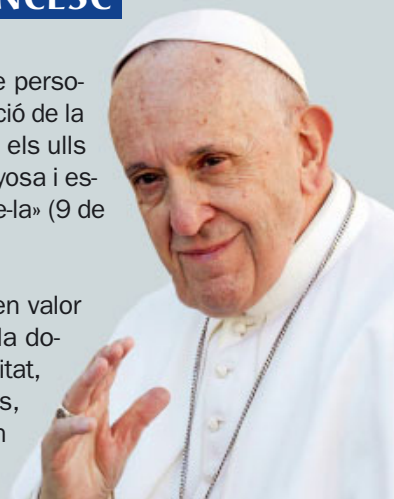

@Pontifex: «Les Benaurances són un mapa de vida: conviden a tenir net el cor, a practicar la mansuetud i la justícia, a ser misericordiosos amb tothom, a viure l'afflicció units a Déu» (5 de febrer).

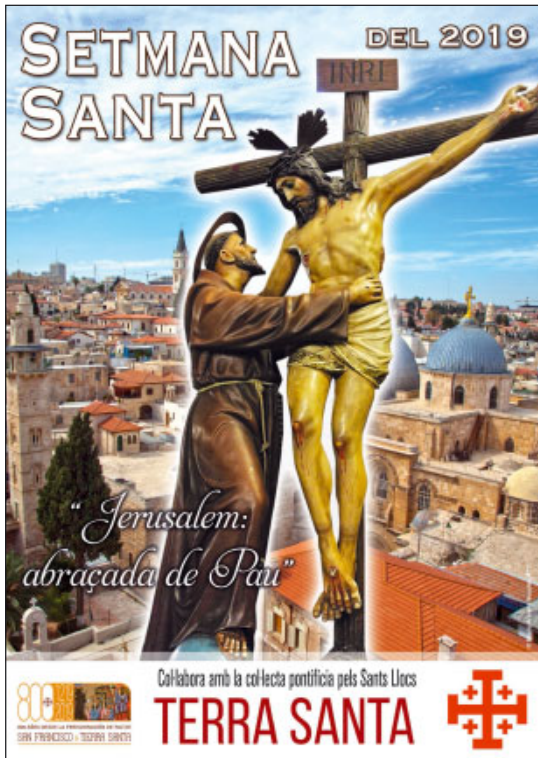
@Pontifex: «Tots necessitem ser guarits i tots podem guarir els altres si som humils i mansos: amb una bona paraula, amb paciència o amb una mirada» (7 de febrer).

@Pontifex: «El tràfic de persones és una terrible violació de la dignitat humana. Obrim els ulls a aquesta xacra vergonyosa i esforcem-nos en combatre-la» (9 de febrer).

@Pontifex: «La vida pren valor quan la donem, quan la donem en l'amor, en la veritat, quan la donem als altres, en la vida quotidiana, en la família» (9 de febrer).

Col·lecta pontifícia pels Sants Llocs de Terra Santa

Se celebra cada Divendres Sant, convidant a l'oració i ajuda per aquestes terres i llocs anomenats sovint el «Cinquè Evangel·li»: la terra de Jesús, la terra bíblica.

Els custodis oficials dels Sants Llocs en nom de l'Església catòlica són els religiosos franciscans. De fet, la Custòdia de Terra Santa va ser fundada per sant Francesc d'Assís el 1217 després del seu viatge a Orient i encomanada pel papa Climent VI als franciscans el 1342. Avui la Custòdia està present a Israel, Palestina, Jordània, Egipte,

Síria, Líban, Xipre i Rodes, amb 277 franciscans de 47 nacions.

Cal destacar també que aquest any 2019 se celebra el VIII centenari d'una trobada històrica entre dues persones, Francesc d'Assís i el sultà Melek El Kamel. En plena època de creudes, Francesc va decidir emprendre una ambaixada de pau i va aconseguir construir un pont de diàleg i respecte entre dos mons enfrontats. Preguem perquè 800 anys després, aquest missatge d'amor i de pau continuï difonent-se des dels Sants Llocs de Terra Santa.

Celebrar el diumenge sense sacerdot

Dissabte 30 de març va tenir lloc a la Casa de l'Església la trobada dels Agents de les Celebracions Dominicals en Absència de Prevere (ADAP) del Bisbat de Sant Feliu de Llobregat, convocada per la Delegació de Pastoral Sacramental i Litúrgia.

Van participar un total de 29 persones (14 laics, 12 laiques, 3 religioses), que dirigeixen les ADAP. Entre ells i elles, 7 ho fan de forma habitual, 14 de forma puntual, i 8 més encara no ho han fet mai però s'hi estan preparant. Aquests agents pastorals realitzen les seves tasques en parròquies de diversos arxiprestats, majoritàriament de Vilafranca, Anoia, Piera-Capellades, Garraf, Bruguers i Montserrat. També van participar de la trobada el bisbe Agustí Cortés, els membres de la Delegació de Pastoral Sacramental i Litúrgia i 4 preveres.

En la primera part de la matinal, el delegat Xavier Aymerich va recordar els crite-

ris que cal seguir per programar les ADAP, a partir dels documents de l'Església. També es va resseguir la història d'aquestes celebracions al nostre bisbat des del decret i el ritual que el bisbe Agustí va promulgar l'any 2006. Per últim, es van presentar materials, suggeriments i un document elaborat com una presentació del sentit i validesa d'aquestes celebracions.

Després del descans, es va obrir un ric i interessant torn obert de paraula en què tots els presents van compartir experiències, dificultats i reptes.

La valoració global, tant de la trobada com del servei que desenvolupen, és molt positiva, mostrant així que la manca de preveres, malgrat que mai no pot substituir la importància i la centralitat de l'Eucaristia en la vida cristiana dels fidels i de les comunitats, pot esdevenir un repte, una interpel·lació, una oportunitat per a les nostres parròquies.

AGENDA

- Setmana Santa a la Catedral de Sant Llorenç.** Celebracions presidides pel bisbe Agustí:
  - Dimecres Sant, 17 d'abril, a les 11 h, Missa Crismal.
  - Dijous Sant, 18 d'abril, a les 20 h, Cena del Senyor.
  - Divendres Sant, 19 d'abril, a les 18 h, celebració de la Passió del Senyor. A les 20 h, Viacrucis a la Plaça de la Vila.
  - Dissabte Sant, 20 d'abril, a les 22 h, Vetlla Pasqual.
- Pasqua de Resurrecció.** Diumenge 21 d'abril, a les 12.30 h, el bisbe Agustí presidirà l'eucaristia a la Parròquia de Santa Maria, d'Olesa de Montserrat.

LECTURES DE LA MISSA DIÀRIA I SANTORAL

- 15. ■ Dilluns Sant** (lit. hores: 2a setm.) [Is 42,1-7 / Sl 26 / Jo 12,1-11]. Sant Telm (denominació amb què és conegut popularment el beat Pedro González), rel. dominicà de Galícia; sant Crescent, mr.; santes Basilissa i Anastàsia, mrs. a Roma; sant Damià.
- 16. ■ Dimarts Sant** [Is 49,1-6 / Sl 70 / Jo 13,21-33.36-38]. Sant Toribi de Lièbana, bisbe; santa Engràcia, vg. i companys mrs. a Saragossa; sant Benet Josep Labre, captaire.
- 17. ■ Dimecres Sant** [Is 50,4-9a / Sl 68 / Mt 26,14-25]. Sants Elies, Pau i Isidor, monjos i mrs. a Còrdova; sant Anicet, papa (siríac, 155-166) i mr.;

sant Robert, abat; beat Baptista Spagnoli, rel. carmelità.

18. □ Dijous Sant [Missa de la Cena del Senyor: Ex 12,1-8.11-14 / Sl 115 / 1Co 11,23-26 / Jo 13,1-15]. Sant Eleuteri, bisbe, i la seva mare Antia, mrs.; sant Andreu Hibernon, rel. franciscà, d'Alcantarilla; beata Maria de l'Encarnació, rel. carmelitana.

19. ■ Divendres Sant [Celebració de la Passió del Senyor: Is 52,13-53,12 / Sl 30 / He 4,14-16;5,7-9 / Jo 18,1-19,42]. Sant Lleó IX, papa (alsacià, 1049-1054); sant Vicenç de Cotlliure, mr.; beats Isnardo de Chiampo, prev. i Sibilliana Biscossi, vg.

20. ■ Dissabte Sant. Santa Agnès de Montepulciano, vg. dominicana; santa Oda, vg.

21. □ Diumenge vinent, Pasqua de Resurrecció del Senyor (lit. hores: pròpia) [Vetlla: després dels textos de la Llei i dels Profetes, Rm 6,3-11 / Sl 117 / Lc 24,1-12. *Missa del dia:* Fets 10,34a.37-43 / Sl 117 / Col 3,1-4 (o bé: 1Co 5,6b-8) / Jo 20,1-9 (o bé: Lc 24,1-2); o bé a la *Missa vespertina:* Lc 24,13-35]. Sant Anselm (1033-1109), abat de Bec, bisbe de Canterbury i doctor de l'Església, nat a Aosta; sant Silví, mr.; sant Conrad de Parzham, rel. caputxí.

Diumente de Rams (C)

COMENTARI

La creu porta a la vida plena

Comencem ja la Setmana Santa. Abans de la processó d'entrada aclamem a Jesús: *Tota la multitud dels seus addicts, deien: Beneït sigui el rei, el qui ve en nom del Senyor. Pau al cel i glòria allà dalt.* Sembla la proclamació d'un rei. Però Jesús no entra com un rei. Ho fa *muntat en un pollí*, no amb un cavall victoriós. Sap que no va a Jerusalem per ser coronat com a senyor o rei sinó a la passió i a la mort. Per això a l'Eucaristia ja ressonen paraules de sofriment. Som a la setmana de passió. *Jo no m'he resistit ni m'he fet enrere, he parat l'esquena als qui m'assotaven i les galtes als qui m'arrancaven la barba, no he amagat la cara davant d'ofenses i escopinades.* És com una descripció de la Passió. Però Jesús no es tira enrere, sap que no està sol: *El Senyor Déu m'ajuda: per això no em dono per vençut; per això sé que no quedaré avergonyit.*

La segona lectura descriu meravellósament el camí de creu que porta tant mateix a la plena glorificació de Jesús. *S'abaixà i es feu obedient fins a acceptar la mort i una mort de creu. Per això Déu l'ha exalçat i li hi ha concedit aquell nom que està per damunt de tot altre nom perquè tothom al cel, a la terra i sota la terra tothom reconegui que Jesús és Senyor, a glòria de Déu Pare.* És la Setmana Santa: passió, mort i resurrecció de Jesús. La passió és el camí per a la resurrecció, de la vida.

I a l'evangeli Lluc podem subratllar l'amor de Crist envers tothom: *El Senyor es girà i mirà a Pere... Així que va ser fora va plorar amargament.* O l'atenció a les dones de Jerusalem: *No ploreu per mi, ploreu per vosaltres; o bé les paraules de perdó: Pare, perdoneu-los que no saben el que fan; o el que diu al bon lladre: T'ho dic amb tota veritat, avui seràs amb mi al paradís.* Jesús confia totalment en el Pare fins i tot en aquells moments: *Pare confio el meu alè a les vostres mans.* El camí de Jesús passa per la mort però per arribar a la vida plena. Això és Setmana Santa: camí de creu per arribar a la resurrecció.

Mn. Jaume Pedrós

▶ Lectura del llibre d'Isaïes (Is 50,4-7)

El Senyor Déu m'ha donat una llengua de mestre perquè, amb la paraula, sàpiga sostenir els cansats. Un matí i un altre em desvetlla l'orella perquè escolti com un deixeble. El Senyor Déu m'ha parlat a cau d'orella i jo no m'he resistit ni m'he fet enrere: he parat l'esquena als qui m'assotaven i les galtes als qui m'arrancaven la barba; no he amagat la cara davant d'ofenses i escopinades. El Senyor Déu m'ajuda: per això no em dono per vençut; per això paro com una roca la cara i sé que no quedaré avergonyit.

▶ Salm responsorial (21)

R. *Déu meu, Déu meu, ¿per què m'heu abandonat?*

▶ Lectura de la carta de sant Pau als cristians de Filipis (Fl 2,6-11)

Jesucrist, que era de condició divina, no es volgué guardar gelosament la seva igualtat amb Déu, sinó que es va fer no-res, fins a prendre la condició d'esclau. Havent-se fet semblant als homes i començant de captar-se com un home qualsevol, s'abaixà i es feu obedient fins a acceptar la mort, i una mort de creu. Per això Déu l'ha exalçat i li ha concedit aquell nom que està per damunt de tot altre nom, perquè tothom, al cel, a la terra i sota la terra, doblegui el genoll al nom de Jesús, i tots els llavis reconeguin que Jesucrist és Senyor, a glòria de Déu Pare.

▶ Passió de nostre Senyor Jesucrist segons sant Lluc (Lc 22,14-23,56) (Fragment final)

Quan arribaren a l'indret anomenat Gòlgota, el crucificaren juntament amb els criminals, un a la dreta i un altre a l'esquerra. Jesús deia: † «Pare, perdoneu-los, que no saben el que fan». Es repartiren els seus vestits i se'ls jugaren als daus. La gent s'ho estava mirant. Les autoritats deien, rient-se'n: «Ell, que en salvava d'altres, que se salví ell mateix, si és el Messies de Déu, l'Elegit». Els soldats també se'n burlaven: tot oferint-li vinagre, li deien: «Si ets el rei dels jueus, salva't tu mateix». Sobre d'ell hi havia un rètol que deia: «El rei dels jueus». Un dels criminals penjats a la creu, també li deia insultant-lo: «¿No ets el Messies? Salva't a tu mateix i a nosaltres». Però l'altre, renyant-lo, li respongué: «¿Tu que estàs sofrint la mateixa pena, tampoc no tens temor de Déu? I nosaltres ens ho mereixíem, perquè estem sofrint el càstig que ens correspon pel que hem fet, però aquest no ha fet res de mal». I deia: «Jesús, recordeu-vos de mi, quan arribeu al vostre Regne». Jesús li respongué: † «T'ho dic amb tota veritat: Avui seràs amb mi al paradís». Ja era cap al migdia quan s'estengué per tota la terra una foscor fins a mitja tarda: el sol s'havia eclipsat. La cortina que tancava el santuari, s'esquinçà per la meitat, i Jesús cridà amb tota la força: † «Pare, confio el meu alè a les vostres mans». I havent dit això, expirà.

(Aquí tothom s'agenolla, i fa una pausa)

El centurió, després de veure el que havia passat, en donava glòria a Déu i deia: «És veritat: aquest home era innocent».

I tota la gent que era present en aquell espectacle, després de contemplar tot el que havia passat se'n tornava donant-se cops al pit. Tots els seus coneguts i les dones que l'havien seguit des de Galilea es mantenien a distància mirant-s'ho.

▶ Lectura del libro de Isaías (Is 50,4-7)

El Señor Dios me ha dado una lengua de discípulo; para saber decir al abatido una palabra de aliento. Cada mañana me espabila el oído, para que escuche como los discípulos. El Señor Dios me abrió el oído; yo no resistí ni me eché atrás. Ofrecí la espalda a los que me golpeaban, las mejillas a los que me sabían mi barba; no escondí el rostro ante ultrajes y salivazos. El Señor Dios me ayuda, por eso no sentí los ultrajes; por eso endurecí el rostro como pederual, sabiendo que no quedaría defraudado.

▶ Salmo responsorial (21)

R. *Dios mío, Dios mío, ¿por qué me has abandonado?*

▶ Lectura de la carta del apóstol san Pablo a los Filipenses (Fl 2,6-11)

Cristo Jesús, siendo de condición divina, no retuvo ávidamente el ser igual a Dios; al contrario, se despojó de sí mismo tomando la condición de esclavo, hecho semejante a los hombres. Y así, reconocido como hombre por su presencia, se humilló a sí mismo, hecho obediente hasta la muerte, y una muerte de cruz. Por eso Dios lo exaltó sobre todo y le concedió el Nombre-sobre-todo-nombre; de modo que al nombre de Jesús toda rodilla se doble en el cielo, en la tierra, en el abismo, y toda lengua proclame: Jesucristo es Señor, para gloria de Dios Padre.

▶ Pasión de nuestro Señor Jesucristo según san Lucas (Lc 22,14-23,56) (Fragmento final)

Y cuando llegaron al lugar llamado «La Calavera», lo crucificaron allí, a él y a los malhechores, uno a la derecha y otro a la izquierda. Jesús decía: † «Padre, perdónalos, porque no saben lo que hacen». Hicieron lotes con sus ropas y los echaron a suerte. El pueblo estaba mirando, pero los magistrados le hacían muecas diciendo: «A otros ha salvado; que se salve a sí mismo, si él es el Mesías de Dios, el Elegido». Se burlaban de él también los soldados, que se acercaban y le ofrecían vinagre, diciendo: «Si eres tú el rey de los judíos, sálvate a ti mismo». Había también por encima de él un letrero: «Este es el rey de los judíos». Uno de los malhechores crucificados lo insultaba diciendo: «¿No eres tú el Mesías? Sálvate a ti mismo y a nosotros». Pero el otro, respondiéndole e increpándolo, le decía: «¿Ni siquiera temas tú a Dios, estando en la misma condena? Nosotros, en verdad, lo estamos justamente, porque recibimos el justo pago de lo que hicimos; en cambio, este no ha hecho nada malo». Y decía: «Jesús, acuérdate de mí cuando llegues a tu reino». Jesús le dijo: † «En verdad te digo: hoy estarás conmigo en el paraíso». Era ya como la hora sexta, y vinieron las tinieblas sobre toda la tierra, hasta la hora nona, porque se oscureció el sol. El velo del templo se rasgó por medio. Y Jesús, clamando con voz potente, dijo: † «Padre, a tus manos encomiendo mi espíritu». Y, dicho esto, expiró.

(Aquí todos se arrodillan y se hace una pausa)

El centurión, al ver lo ocurrido, daba gloria a Dios diciendo: «Realmente, este hombre era justo». Toda la muchedumbre que había concurrido a este espectáculo, al ver las cosas que habían ocurrido, se volvía dándose golpes de pecho. Todos sus conocidos y las mujeres que lo habían seguido desde Galilea se mantenían a distancia, viendo todo esto.